

25.85x17.39	1	6	עמוד	הארץ - the marker	17/11/2022	83865347-4
כרוניקות של החברה להגנת הטבע/החברה להגנת הטב - 83364						

שמורת טבע תתימית
מול חופי פלמחים
ניצלה מקידוחי נפט
וגז, זמנית לפחות
ישראל פישר 6

שמורת הטבע התת-ימית מול חופי פלמחים ניצלה, לפחות זמנית

אנרג'יאן והזדמנות ישראלית, שהחזיקו ברישיונות קידוח לחיפוש גז ונפט באזור ש-25% משטחו משמש בית גידול ייחודי של בעלי חיים, ויתרו על זכותן • במשרד האנרגיה עדיין בוחנים אם לפרסם מכרז חדש לקידוחים באזור, חרף הממצאים שהתגלו לגבי השטח האמיתי של בתי הגידול

ישראל פישר

הפרעת פלמחים, שמורת טבע ייחודית ששוכנת מול חופי ישרא, ניצלה מקידוחי גז ונפט — לפחות באופן זמני.

השמורה מכונה "הפרעה" מפני שמקורה בתופעה גיאולוגית נדירה שהובילה להיווצרות תנאים ייחודיים ויצירת מצוקים ונהר תת-ימי, שהתפתחו לבתי גידול ייחודיים של אלמוגים ובע"ח. הפרעת פלמחים מוגדרת רשמית "אזור ימי מוגן" ולא שמורת טבע, משום שהוא מצוי בשטח המים הכלכליים של ישראל ולא המים הטריטוריאליים.

בשבוע שעבר עידכן משרד האנרגיה את הארגונים הירוקים כי החברות אנרג'יאן והזדמנות ישרא, שהחזיקו ברישיונות קידוח לחיפוש נפט בבולק D, שב-25% משטחו מצויה השמורה, החזירו את הרישיונות. ואולם במשרד בוחנים אפשרות להעמיד את האזור למכרז נוסף, אף שהפרעת פלמחים הוכרזה שמורת טבע תתימית בספטמבר.

הממונה על הנפט במשרד האנרגיה העניק ב-2019 רישיון לחיפוש נפט בבולק D לאנרג'יאן, שמחזיקה במאגרי כריש-תנין וברישינות חיפוש נוספים (80%), ולחברת הזדמנות ישראלית (20%). אבל בישיבה שבה הוחלט להעניק את רישיונות החיפוש לא נכחו נציגי המשרד להגנת הסביבה והארגונים הירוקים. ב-2020 הגישה החברה להגנת הטבע עתירה לבג"ץ נגד הענקת רישיונות החיפוש בטענה שהקידוחים יובילו לפגיעה חמורה בערכי הטבע באזור.

בתגובה לעתירה, הגישו משרד האנרגיה והמשרד להגנת הסביבה חוות דעת שהתבססה על סקר אסטרטגי-סביבתי (סא"ס), שלפיה רק 25% מהשטח שמצוי ברישיונות הקידוח כוללים בתי גידול רגישים. על בסיס חוות הדעת הזאת נמשכה העתירה, ולכאורה נראה היה שהחברות יכולות להמשיך לערוך במי קום קידוחי חיפוש נפט וגז. אלא שבתחילת 2022, אחרי משיכת העתירה, הגיש המכון לחקר

הפרעת פלמחים. בית גידול של אלמוגים ובעלי חיים נוספים צילום: ד"ר מקסים רובין בלום וד"ר יצחק מקובסקי, אוניברסיטת חיפה

ימים ואגמים — חברה ממשלתית תחת משרד האנרגיה — חוות דעת חדשה שנערכה ביוזמת המשרד, שלפיה שטח בתי הגידול הטבעיים במרחב הימי בהפרעת פלמחים גדול פי 19 מההערכות הקודמות שנדרונו בבג"ץ. "בתי הגידול הם ייחודיים ויש להגן עליהם, ולכן הוגדרו בעדכון לסא"ס ברמת הר-

ולכן פנו ביוני לגיא סמט, ששימש אז הממונה על הגז במשרד האנרגיה, בדרישה שלא להעריך את רישיונות החיפוש של החברות שהיו אמורים לפוג ב-27 באוקטובר השנה. אחרי שלא התקבלה תגובה למכתב, שלחו בחברה להגנת הטבע מכתב נוסף בספטמבר עם דרישה דומה.

אף שהחברות החזירו את רישיונות החיפוש למדינה כבר ביולי, רק בשבוע שעבר השיב משרד האנרגיה לחברה להגנת הטבע וכתב כי החברות החזירו למדינה את רישיונות החיפוש בבולק, ולכן נראה כי נכון לעכשיו הסכנה לפגיעה בהפרעת פלמחים חלפה.

אבל במכתב ששלח חן בר יוסף, מ"מ הממונה על הנפט, נכתב גם כי ייתכן שמשרד האנרגיה יפרסם מכרז נוסף לחיפוש גז ונפט באזור, חרף הממצאים שהתגלו לגבי השטח האמיתי של בתי הגידול הטבעיים. בתגובה לחברה להגנת הטבע, נמסר ממשרד האנרגיה כי "ככלל, יצוין כי עקב גודלו,

באזור חיפוש מקבץ D נותר מספיק שטח פתוח לחיפוש גז טבעי, תוך שמירה והגנה על ערכי הטבע המצויים במרחב".

בתגובה ל-TheMarker מסר משרד האנרגיה: "ככל שהמשרד ימצא לנכון, בהתאם להגבלות הסביבתיות המקובלות, הוא יבחן בבוא העת את השטחים בים הרי-לוונטיים להליכים התחרותיים". כלומר, המשרד אינו שולל קידוחים עתידיים בבולק.

ואולם מקורות הבקאים בנושא אמרו כי הסיבה שבגינה החזירו הזדמנות ישראלית ואנרג'יאן את רישיונות החיפוש היא ההכנה כי קשה עד בלתי-אפשרי לערוך במקום קידוחי חיפוש בלי לפגוע בשמורת הטבע הייחודית. המי-קורות הוסיפו כי גם אם המשרד יוציא את הבולק למכרז חיפוש חדש, הסיכויים של חברות אחרות לעמוד בכללים המגבילים פגיעה בערכי הטבע נמוכים, ולכן קשה להאמין שחברות יהיו מעוניינות לגשת למכרז.